Рассмотрено
Руководитель методического объединения
учителей начальных классов
_________ Л.Н.Хазиева
Протокол № 1 от
«26» августа 2022 г

Согласовано
Зам. директора по УР
_________ Д.Ф.Хуснетдинова

Утверждаю
Директор школы
_________ Р.К.Саетгараева
Приказ №86-о от
«29» августа 2022 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение

«Сармановская средняя общеобразовательная школа»

Тухбатуллина Эндже Мударисовна, первая квалификационная категория

ФИО, категория

ЛИТЕРАТУРНОЕ ЧТЕНИЕ НА РОДНОМ (ТАТАРСКОМ) ЯЗЫКЕ, 3 – б класс

предмет, класс

Рассмотрено на заседании
педагогического совета
протокол № 1 от
«29» августа 2022 г.

2022 - 2023 учебный год

Пояснительная записка

Рабочая программа разработана в соответствии с Законом Республики Татарстан «О государственных языках Республики Татарстан и других языках в республике Татарстан» (1 июля 2004 года); Законом Российской Федерации № 309-ФЗ (1 декабря 2007 года); Государственным стандартом общего образования татарской литературы.- Минобрнауки РТ, Казань, 2008; программы начального общего образования. Татарский и русский языки – Казань: издательство "Магариф", 2010; концепции «Перспективная начальная школа», обеспечивающей тесное взаимодействие принципов развивающего обучения и традиционного образования; авторской программы "Литературное чтение". Г. М. Сафиуллина, М. Я. Гарифуллина.- Казань: образование-Время, 2011; на основании ООП НОО МБОУ «Сармановская СОШ» Сармановского муниципального района РТ, рассмотренного на педагогическом совете от 20.08.20 г., протокол № 1, утверждённого Приказом директора № 60 от 21.08.20; Положения «О структуре, порядке разработки и утверждения рабочих программ учебных курсов и предметов МБОУ «Сармановская СОШ» Сармановского муниципального района РТ», рассмотренного на педагогическом совете от 26.08.21 г., протокол № 1, утверждённого Приказом директора № 57 от 26.08.21; учебного плана МБОУ «Сармановская СОШ» на 2022-2023 учебный год.

По учебному плану общеобразовательной организации МБОУ «Сармановская СОШ» на изучение предмета в 3 классе выделено 2 ч. в неделю, всего 68 часов в год.

Примечание: В случае совпадения уроков с праздничными и каникулярными днями, программу выполнить согласно пункта 5 Положения «О структуре, порядке разработки и утверждения рабочих программ учебных курсов и предметов МБОУ «Сармановская СОШ» Сармановского муниципального района РТ».

Учебно-методический комплект «Литературное чтение» решает следующие цели и задачи: 1. Общегосударственные задачи, которые предстоит решить комплекту «Перспективная начальная школа»: ученик должен уметь находить нужную ему информацию содержание; ориентироваться на страницу; представлять содержание текста по названию; формировать надзорную деятельность (находить отдельные детали из литературных и художественных произведений, рассказывать со всеми мелочами) и обобщать (на основе отдельных деталей создавать единую картину, объединяя разрозненные сведения); формировать потребность в письменном общении с «умными взрослыми».

2. Теоретические задачи, соответствующие возрасту ребенка:

а) ознакомление с особенностями сказки о животных: сходство татарских народных сказок, с одной стороны, с сказками о животных других народов (главные герои — животные, часто вступают в одни и те же отношения), с другой стороны, различие (главные герои-другие животные, взаимоотношения друг с другом совершенно разные); зачастую в основе народных сказок автора в виде животных (в начальных классах еще не упоминается термин авторская обоснованность); царствование отдельных животных в народных сказках;

3. Нравственные задачи: наблюдение, умение мечтать, общение с друзьями, умение любить;

4. Эстетические задачи: красота-это окружающая среда, только ее нужно уметь видеть;

5. Задачи развития речевого языка - научить ориентироваться в тексте: разделить произведения на части, найти нужное место, прочитать содержание эмоционально выраженного отрывка.

Планируемые результаты изучения учебного предмета

Ожидаемые результаты формирования универсальных учебных практик

Результаты формирования универсальных учебных действий, касающихся личности:

* формировать чувство гордости за свою страну, народ и историю, знакомиться миром профессий, осваивать нравственные правила поведения в общественных местах, в школе;
* установить связь между учебной деятельностью и ее мотивами;
* уметь видеть красоту и формировать эстетические чувства на основе литературной культуры.
* понимание необходимости изучения предмета литературного чтения;
* понимать причины успешности учебной деятельности;
* ориентироваться в мотивах и чувствах товарища при общении, стабильно следовать моральным нормам и этическим требованиям в поведении.

Результаты формирования регулятивных универсальных учебных действий:

* формировать настойчивость в достижении цели, готовность к преодолению трудностей;
* потребность в поиске способов решения трудностей;
* предвидеть достигнутый результат;
* найти несколько вариантов решения проблемы и использовать их;
* определить качество и уровень выполненной работы, оценить ее успешность;
* сотрудничать с учителем;
* проявлять познавательную инициативу в учебном сотрудничестве;
* самостоятельно вести учет намеченных учителем действий в новом учебном материале;
* самостоятельно оценить правильность выполнения работ и внести соответствующие коррективы.

Формирование познавательных универсальных учебных действий:

* проверять и оценивать ход и результаты деятельности;
* сравнить сходства и различия;
* упорядочить объекты по выделенным основаниям;
* подведение итогов;
* установить сходство;
* найти способы решения проблемы в сотрудничестве.

Формирование коммуникативной универсальной учебной практики:

* планирование взаимодействия с учителем, родными;
* определить цели, задачи участников, способы взаимодействия;
*формировать вопросы, запрашивать недостающую информацию у других;

Результаты предметного изучения:

* художественное и безошибочное чтение произведений;

* умение выбирать, рисовать;
* умение находить единство между рисунками и произведениями;
* умение работать с литературным произведением;
* умение рассказывать прочитанное произведение;
* умение инсценировать произведения;
* умение читать текст по ролям;
* умение дать краткую характеристику героям произведения.

Тематическое планирование с учетом рабочей программы воспитания

№ п/п	Тема раздела	Модуль воспитательной программы «Школьный урок»	Кол-во часов
1	Учимся наблюдать и копим впечатления	Международный день распространения грамотности Международный день учителя Побуждение обучающихся соблюдать на уроке общепринятые нормы поведения, правила общения со старшими (педагогическими работниками) и сверстниками (обучающимися), принципы учебной дисциплины и самоорганизации. Привлечение внимания обучающихся к ценностному аспекту изучаемых на уроках явлений, организация их работы с получаемой на уроке социально значимой информацией – инициирование ее обсуждения, высказывания обучающимися своего мнения по ее поводу, выработки своего к ней отношения. Установление доверительных отношений между педагогическим работником и его обучающимися, способствующих позитивному восприятию обучающимися требований и просьб педагогического работника, привлечению их внимания к обсуждаемой на уроке информации, активизации их познавательной деятельности. Применение на уроке интерактивных форм работы с обучающимися: интеллектуальных игр, стимулирующих познавательную мотивацию обучающихся; дидактического театра, где полученные на уроке знания обыгрываются в театральных постановках; дискуссий, которые дают обучающимся возможность приобрести опыт ведения конструктивного диалога; групповой работы или работы в парах, которые учат обучающихся командной работе и взаимодействию с другими обучающимися. Использование воспитательных возможностей содержания учебного предмета через демонстрацию обучающимся примеров ответственного, гражданского поведения, проявления человеколюбия и добросердечности, через подбор соответствующих текстов для чтения, задач для решения, проблемных ситуаций для обсуждения в классе.	15
2	Постигаем секреты сравнения	Урок в библиотеке «Международный день школьных библиотек» Международный день толерантности. Побуждение обучающихся соблюдать на уроке общепринятые нормы поведения,	6

		правила общения со старшими (педагогическими работниками) и сверстниками (обучающимися), принципы учебной дисциплины и самоорганизации. Привлечение внимания обучающихся к ценностному аспекту изучаемых на уроках явлений, организация их работы с получаемой на уроке социально значимой информацией – инициирование ее обсуждения, высказывания обучающимися своего мнения по ее поводу, выработки своего к ней отношения. Установление доверительных отношений между педагогическим работником и его обучающимися, способствующих позитивному восприятию обучающимися требований и просьб педагогического работника, привлечению их внимания к обсуждаемой на уроке информации, активизации их познавательной деятельности. Применение на уроке интерактивных форм работы с обучающимися: интеллектуальных игр, стимулирующих познавательную мотивацию обучающихся; дидактического театра, где полученные на уроке знания обыгрываются в театральных постановках; дискуссий, которые дают обучающимся возможность приобрести опыт ведения конструктивного диалога; групповой работы или работы в парах, которые учат обучающихся командной работе и взаимодействию с другими обучающимися. Использование воспитательных возможностей содержания учебного предмета через демонстрацию обучающимся примеров ответственного, гражданского поведения, проявления человеколюбия и добросердечности, через подбор соответствующих текстов для чтения, задач для решения, проблемных ситуаций для обсуждения в классе.	
3	Пытаемся понять, почему люди фантазируют.	День Неизвестного Солдата. Побуждение обучающихся соблюдать на уроке общепринятые нормы поведения, правила общения со старшими (педагогическими работниками) и сверстниками (обучающимися), принципы учебной дисциплины и самоорганизации. Привлечение внимания обучающихся к ценностному аспекту изучаемых на уроках явлений, организация их работы с получаемой на уроке социально значимой информацией – инициирование ее обсуждения, высказывания обучающимися своего мнения по ее поводу, выработки своего к ней отношения. Установление доверительных отношений между педагогическим работником и его обучающимися, способствующих позитивному восприятию обучающимися требований и просьб педагогического работника, привлечению их внимания к обсуждаемой на уроке информации, активизации их познавательной деятельности. Применение на уроке интерактивных форм работы с обучающимися:	7

		интеллектуальных игр, стимулирующих познавательную мотивацию обучающихся; дидактического театра, где полученные на уроке знания обыгрываются в театральных постановках; дискуссий, которые дают обучающимся возможность приобрести опыт ведения конструктивного диалога; групповой работы или работы в парах, которые учат обучающихся командной работе и взаимодействию с другими обучающимися. Использование воспитательных возможностей содержания учебного предмета через демонстрацию обучающимся примеров ответственного, гражданского поведения, проявления человеколюбия и добросердечности, через подбор соответствующих текстов для чтения, задач для решения, проблемных ситуаций для обсуждения в классе.	
4	Учимся любить	День полного освобождения Ленинграда от фашистской блокады (1944 год) Побуждение обучающихся соблюдать на уроке общепринятые нормы поведения, правила общения со старшими (педагогическими работниками) и сверстниками (обучающимися), принципы учебной дисциплины и самоорганизации. Привлечение внимания обучающихся к ценностному аспекту изучаемых на уроках явлений, организация их работы с получаемой на уроке социально значимой информацией – инициирование ее обсуждения, высказывания обучающимися своего мнения по ее поводу, выработки своего к ней отношения. Установление доверительных отношений между педагогическим работником и его обучающимися, способствующих позитивному восприятию обучающимися требований и просьб педагогического работника, привлечению их внимания к обсуждаемой на уроке информации, активизации их познавательной деятельности. Применение на уроке интерактивных форм работы с обучающимися: интеллектуальных игр, стимулирующих познавательную мотивацию обучающихся; дидактического театра, где полученные на уроке знания обыгрываются в театральных постановках; дискуссий, которые дают обучающимся возможность приобрести опыт ведения конструктивного диалога; групповой работы или работы в парах, которые учат обучающихся командной работе и взаимодействию с другими обучающимися. Использование воспитательных возможностей содержания учебного предмета через демонстрацию обучающимся примеров ответственного, гражданского поведения, проявления человеколюбия и добросердечности, через подбор соответствующих текстов для чтения, задач для решения, проблемных ситуаций для обсуждения в классе.	9

5	Набираемся житейской мудрости	День памяти о россиянах, исполнявших служебный долг за пределами Отечества День защитника Отечества. Побуждение обучающихся соблюдать на уроке общепринятые нормы поведения, правила общения со старшими (педагогическими работниками) и сверстниками (обучающимися), принципы учебной дисциплины и самоорганизации. Привлечение внимания обучающихся к ценностному аспекту изучаемых на уроках явлений, организация их работы с получаемой на уроке социально значимой информацией – инициирование ее обсуждения, высказывания обучающимися своего мнения по ее поводу, выработки своего к ней отношения. Установление доверительных отношений между педагогическим работником и его обучающимися, способствующих позитивному восприятию обучающимися требований и просьб педагогического работника, привлечению их внимания к обсуждаемой на уроке информации, активизации их познавательной деятельности. Применение на уроке интерактивных форм работы с обучающимися: интеллектуальных игр, стимулирующих познавательную мотивацию обучающихся; дидактического театра, где полученные на уроке знания обыгрываются в театральных постановках; дискуссий, которые дают обучающимся возможность приобрести опыт ведения конструктивного диалога; групповой работы или работы в парах, которые учат обучающихся командной работе и взаимодействию с другими обучающимися. Использование воспитательных возможностей содержания учебного предмета через демонстрацию обучающимся примеров ответственного, гражданского поведения, проявления человеколюбия и добросердечности, через подбор соответствующих текстов для чтения, задач для решения, проблемных ситуаций для обсуждения в классе.	7
6	Продолжаем разгадывать секреты смешного	Побуждение обучающихся соблюдать на уроке общепринятые нормы поведения, правила общения со старшими (педагогическими работниками) и сверстниками (обучающимися), принципы учебной дисциплины и самоорганизации. Привлечение внимания обучающихся к ценностному аспекту изучаемых на уроках явлений, организация их работы с получаемой на уроке социально значимой информацией – инициирование ее обсуждения, высказывания обучающимися своего мнения по ее поводу, выработки своего к ней отношения. Установление доверительных отношений между педагогическим работником и его обучающимися, способствующих позитивному восприятию обучающимися	4

		требований и просьб педагогического работника, привлечению их внимания к обсуждаемой на уроке информации, активизации их познавательной деятельности. Применение на уроке интерактивных форм работы с обучающимися: интеллектуальных игр, стимулирующих познавательную мотивацию обучающихся; дидактического театра, где полученные на уроке знания обыгрываются в театральных постановках; дискуссий, которые дают обучающимся возможность приобрести опыт ведения конструктивного диалога; групповой работы или работы в парах, которые учат обучающихся командной работе и взаимодействию с другими обучающимися. Использование воспитательных возможностей содержания учебного предмета через демонстрацию обучающимся примеров ответственного, гражданского поведения, проявления человеколюбия и добросердечности, через подбор соответствующих текстов для чтения, задач для решения, проблемных ситуаций для обсуждения в классе.	
7	Как рождается Герой	Побуждение обучающихся соблюдать на уроке общепринятые нормы поведения, правила общения со старшими (педагогическими работниками) и сверстниками (обучающимися), принципы учебной дисциплины и самоорганизации. Привлечение внимания обучающихся к ценностному аспекту изучаемых на уроках явлений, организация их работы с получаемой на уроке социально значимой информацией – инициирование ее обсуждения, высказывания обучающимися своего мнения по ее поводу, выработки своего к ней отношения. Установление доверительных отношений между педагогическим работником и его обучающимися, способствующих позитивному восприятию обучающимися требований и просьб педагогического работника, привлечению их внимания к обсуждаемой на уроке информации, активизации их познавательной деятельности. Применение на уроке интерактивных форм работы с обучающимися: интеллектуальных игр, стимулирующих познавательную мотивацию обучающихся; дидактического театра, где полученные на уроке знания обыгрываются в театральных постановках; дискуссий, которые дают обучающимся возможность приобрести опыт ведения конструктивного диалога; групповой работы или работы в парах, которые учат обучающихся командной работе и взаимодействию с другими обучающимися. Использование воспитательных возможностей содержания учебного предмета через демонстрацию обучающимся примеров ответственного, гражданского поведения, проявления человеколюбия и добросердечности, через подбор соответствующих	9

		текстов для чтения, задач для решения, проблемных ситуаций для обсуждения в классе.	
8	Сравниваем с прошлое и настоящее	Побуждение обучающихся соблюдать на уроке общепринятые нормы поведения, правила общения со старшими (педагогическими работниками) и сверстниками (обучающимися), принципы учебной дисциплины и самоорганизации. Привлечение внимания обучающихся к ценностному аспекту изучаемых на уроках явлений, организация их работы с получаемой на уроке социально значимой информацией – инициирование ее обсуждения, высказывания обучающимися своего мнения по ее поводу, выработки своего к ней отношения. Установление доверительных отношений между педагогическим работником и его обучающимися, способствующих позитивному восприятию обучающимися требований и просьб педагогического работника, привлечению их внимания к обсуждаемой на уроке информации, активизации их познавательной деятельности. Применение на уроке интерактивных форм работы с обучающимися: интеллектуальных игр, стимулирующих познавательную мотивацию обучающихся; дидактического театра, где полученные на уроке знания обыгрываются в театральных постановках; дискуссий, которые дают обучающимся возможность приобрести опыт ведения конструктивного диалога; групповой работы или работы в парах, которые учат обучающихся командной работе и взаимодействию с другими обучающимися. Использование воспитательных возможностей содержания учебного предмета через демонстрацию обучающимся примеров ответственного, гражданского поведения, проявления человеколюбия и добросердечности, через подбор соответствующих текстов для чтения, задач для решения, проблемных ситуаций для обсуждения в классе.	11
	Всего		**68**

Содержание учебного предмета

1. **Учимся наблюдать и копим впечатления** (15 часов)

Основное содержание раздела: Разъяснение красоты природы через произведения литературы и искусства. Научить детей следить за изменениями в природе, делиться увиденным. Единство человека и природы. Представление мира глазами поэта. Убеждение в том, что красота окружающего мира является источником вдохновения для поэта. В стихах сравнение, охлаждение, эпитет. Умение находить простые литературные приемы, такие как сравнение, контраст, оживление. Упражнения по овладению важными средствами живой речи: темп, голосовая сила, тон, речевая мелодика (повышение, понижение голоса).

Б. Рахмет «Самое чудесное время», Р. Хисматуллин «Июльские поляны», Р. Валиева «Лето и дитя», М. Галиев «Возвращаясь из леса», М. Мирза «Однажды осенью», «Осень», «Облако», Б. Рахимова «Озорные тучи, сильные ветры, яркое солнце", М. Гафури «Луг», Н. Даули «Тучка». Р. Курбан «Почему грустит осень", Р. Валиева «Лейся, дождик!» «Не уходи, погоди немного», Юлдуз «Радуга», М. Алимбаев «Радуга» Л. Лерон «Выходной дождя», М. Джалиль «Дождь», Р. Мингалим «Березы в августе», Ш. Маннур «В осеннем лесу», З. Туфайлова «Листопад», Х. Аюпов «Бабье лето», К. Тахау «Осенний лес», Р. Ахметзян «Последний лист», М. Мазунов «Смотрю», г. Хасанов «Гуси лебеди», Г. Баширов «Гуси и 12 гусят», Н. Гиматдинова «Гуси», Г. Остер «Раскрыл тайну», В. Хайруллина «Воспитатель попугай", Н. Сладков «Обманздрение», Р. Ахмет «Иней», Н. Сладков «Кто лучше», Р. Курбан «День знаний», Г. Паушкин «Зима», Г. Рахим «На нашей горке», Н. Ахмадиев «Иду к роднику», К. Каримов «Зимние душицы», Н. Гиматдинова «Сарбай».

Формы работы: практико-игровая, экскурсионная, творческая работа, чтение наизусть, в группе и парах.

Требования к знаниям и навыкам учащихся:

Верить в единство человека и природы, в мировоззрение поэта, в то, что красота окружающего мира - источник вдохновения для поэта. Уметь сравнивать, олицетворение, различать эпитеты в стихах, находить в произведениях автора и устном народном творчестве сходства, сравнения, контрасты, оживления, осваивать важные мероприятия сознательной речи(темп, сила голоса, тон, мелодика речи (повышение, снижение голоса)

2. Постигаем секреты сравнения (6 часов)

Основное содержание раздела: Создать общее представление о сказках. Сходства и различия главного героя в татарских народных сказках и главного героя в сказках других народов. Характер героев. Сказки народов России. Вековой рост сказок.

Простая лента времени: 1) очень древние сказки, 2) древние, 3) объяснение не очень древних сказочных событий.

В очень древних сказках основное место занимают взаимоотношения животных, их внешность. В старинных сказках воспевается мастерство героя, его хитрость. А сказочные события ставят перед собой цель показать добрые дела героя, его способности, великодушие. Представление о ходячих сказках.

Афганская народная сказка: «Лучшее лекарство», «Как разделить прибыль?» Татарская народная сказка: «Волшебная тяпка»; английская народная сказка: «Коричневый пингвин»; Монгольская народная сказка: «Зачем кричит петух?»; народная сказка Манси: «Почему у Кролика длинное ухо?»; Кабардинская народная сказка: «Царь зверей»; Венгерская народная сказка: «Жадина»; сказка африканских негров: «Как делили сыр»; Эстонская народная сказка: «Заячья губа»; Народная сказка Эвенков: «О чем кричит Петух?»; Казахская народная сказка: «Щедрый верблюд»; Ногайская народная сказка: «Водяная»; Норвежская народная сказка: «Колобок»; немецкая народная сказка: «Медведь и Соловей»; Каракалпакская народная сказка: «Почему не встречаются Лето и Зима?»; Латышская народная

сказка: «Сколько лет дьяволу?» Литовская народная сказка: «Добрая кошка“, Л. Лерон «Сказочные начала», Юлдуз «Сходство», Э. Шарифуллина «Где живет сказка?»

Формы работы: практико-игровая, творческая работа, содержание речи, в группах и парах.

Требования к знаниям и навыкам учащихся:

Знать строение учебника, различать авторские и народные сказки, ориентироваться на содержательную страницу, различать народные и авторские сказки, узнавать сказки через иллюстрации, разбирать сказки на смысловые части, преодолевать трудности, самостоятельно видеть особенности сказок, уметь различать волшебников среди прочитанных сказок, находить оригинальные стороны, сопоставляя татарские народные сказки с другими народными сказками

3. Пытаемся понять, почему люди фантазируют. (7 часов)

Основное содержание раздела: Объяснение композиционной самобытности жанров сказки и рассказа (через наблюдения). Показать читателю-слушателю тайну природных сил, таинственное течение жизни сказочных героев, отразить события из жизни в характере героев рассказа. Цель размышлений: удивить слушателей тем, что не существует в мире, придуманным.

Л. Лерон «Мечта», Юлдуз «Картофельные олени», Л. Лерон «Мечтательный Акбай», А. Габиди «Живые антенны», Л. Лерон «Котенок Шукбай», «Шукбай ловит рыбу», «Письмо», Ф. Муслимова «Мечтатель», З. Гумерова «Мои мечты», Б. Рахмет «Как научиться», Р. Файзуллин «На лугу»; А. Ахметгалиева «Ягодка в облаках», Ф. Садрие сегодня”в «Ждали зря», Гилязов А. «Мороз», Аланазаров А. «Ищу Друга», Хайруллин В. «Кем буду», Юлдуз «Пропала собака», Гизатуллин Р. «Подвиг» , Рахим Г. «Старая самоварная труба».

Формы работы: практико-игровая, творческая работа, чтение наизусть, в группах и парах

Требования к знаниям и навыкам учащихся:

Напомнить всем, кто знает о мечте и фантазии, обогатить новыми сведениями. Создание прослеживаемости, изобретательности и стремления к новизне. Выявление главного мнения в произведении. Размышление о «мечтах и реалиях», изучение представлений.

4. Учимся любить. (9 часов)

Основное содержание раздела: Понимание смысла понятия” любить " через судьбы событий и образов в литературных произведениях: уважение к семье, чувство любви к членам семьи, к родной земле, любовь к нашим малым родным. Признание мира глазами поэтов.

Р. Валиев «Люблю все», Ш. Маннур «Люблю», Р. Валиева «Воробей», М. Хусаин «Книга», С. Урайский «Родина» А. Гимадиев «Приключения Шамси», Н. Каримова «Песня о родном крае», В. Нуриев «Кто сильнее ударит?», Р. Валиева «Дождь и Солнце», Г. Сабитов «Первая радость», А. Баянов «Жаворонок», Н. Гиматдинова «Принцесса Луга», А. Ахметгалиева «Наш родник», Г. Баширов «Первый снег», Н. Сладков «Зимнее лето», М. Мазунов «Снегопад», И. Султан «Почему скрипит снег?», И. Солтан «Почему идет снег?», Р. Маннан «Зима приходит», Ф. Зиятдинов «Знак изобилия», М. Мирза «Зима не хочет уходить», Р. Минуллин «Праздник снега», С. Урайский «Радость зимы», Р. Валиева «На каникулах».

Формы работы: практико-игровая, творческая работа, чтение наизусть, в группах и парах

Требования к знаниям и навыкам учащихся:

Понимание смысла понятия «любить» через судьбы событий и образов в литературных произведениях. Уважение к семье, любовь к членам семьи, к родной земле, любовь к родным и близким.

5. Набираемся житейской мудрости (7 часов)

Основное содержание раздела: происхождение, развитие жанра притчи. Изучение произведений известных во всем мире писателей: Эзопа, Ж. Лафонтена, И. Крылова, татарских мыслителей К. Насыри, Г. Тукая, М. Гафури, Г. Шамукова, А. Исхака и др. Пословицы разных народов. Использование пословиц в речи, в баснях уместно. Признание мира глазами поэтов. Сравните притчу и сказку. Происхождение басен из сказок о животных. Основная суть, содержание басен. Использование пословиц в морали притчи. Воспитательная роль басен. Эзоп «Солнце и Ураган», Г.Тукай «Ветер и Солнце», Н. Исанбет «Сова и воробей», татарская народная сказка «Сова и Воробей», Ф. Яруллин «Хвастун», К. Насыри «Лиса и Петушок», М. Гафури «Очки и обезьян», «Стрекоза и муравей», Г. Тукай «Обезьяна с зеркало», Г. Шамуков «Лиса и ворона», Т. Яхин «Ворона и лиса», Ф. Яхин «Беда с сыром», М. Гафури «Лягушка и гуси», В. Радлов «Воронья беда», Л. Толстой «Мудрая Галка», С. Шакир «Муравей и камень», А. Исхак «Юноша со старым дубом», М. Гафури «Две Мухи“, Г. Тукай «Молодое дерево», Г. Тукай «Лиса и виноград», А. Исхак «Лиса и виноград», Р. Валиева «Современная сказка», Г. Тукай «Лебедь, Щука и Рак», И. Крылов «Лебедь, Щука и Рак», М. Гафури «Коза и Лиса»

Формы работы: практико-игровая, творческая работа, разговор наизусть, в группах и парах.

Требования к знаниям и навыкам учащихся:

Знакомство с происхождением, развитием жанра басни. Знание и изучение произведений известных во всем мире писателей: Эзопа, Ж. Лафонтена, И. Крылова, татарских мыслителей К. Насыри, Г. Тукая, М. Гафури, Г. Шамукова, А. Исхака и других.

6. **Продолжаем разгадывать секреты смешного** (4 часа)

Содержание раздела: разграничение авторского мнения в стихах. Смех поэта над недостатками. Найти причины, вызывающие смех в юмористических произведениях. Ш. Галиев «Польза сочинения», «Слова», В. Нуриев «Сочинение», Л. Лерон « Если не хочешь утром просыпаться», «Если не хочешь слушаться», «Сочинение», Р. Валиева «Сильный ученик», «В поисках коровы», К. Танрекулиев «Работящий Гельды», И. Юзеев «Как писать без ошибок?», Р. Минуллин «Работа над ошибками», Г. Мурат «Кем хочешь стать», Р. Низамова «Природное явление», Р. Файзуллин «Как быть лучше?», Юлдуз «Загадки с двумя ответами», Н. Каримова «Оляпка», З. Туфайлова «Трай», А. Алиш «Огненное яйцо», Р. Валиев «Мое».

Формы работы: практико-игровая, творческая работа, чтение наизусть, в группах и парах

Требования к знаниям и навыкам учащихся: умение различать авторское мнение в стихах. Выявление причин, по которым поэт смеялся над недостатками, вызывал смех в юмористических произведениях. Знание юмористических произведений писателей и поэтов.

7. **Как рождается Герой** (9 часов)

Содержание раздела: повторение событий, построение в виде цепочки, ритмическое повторение отдельных слов, как в сказках автора, так и в народных сказках. Неповторимая красота авторского языка. Нахождение первых особенностей весны в произведениях. Ф. Яруллин «Волшебный ключ», Р. Мингалим «Надо подумать», Р. Харис «Пусть и останется один» , Р. Валеева «Зимняя красота», Юлдуз «Не знает, что не знает», М. Мирза «Первые дни весны», Г. Хасанов «Корташар», «Тля», «Май», Г. Гыйлман «Осенний лес», Ф. Садриев «Грамотная бабушка», Х. Халиков «Витаминный супчик», Н. Гиматдинова «Лекарства».

Формы работы: практико-игровая, творческая работа, чтение наизусть, экскурсия, в группах и парах.

Требования к знаниям и навыкам учащихся: Умение анализировать авторские сказки. Ощущение неповторимой красоты авторского языка. Умение находить первые особенности весны в произведениях.

8. Сравниваем с прошлое и настоящее (11 часов)

Найти простые литературные приемы, такие как сравнение, контраст, олицетворение. Упражнения по овладению важными средствами живой речи: темп, сила голоса, тон, речевая мелодика (повышение, снижение голоса). Через действия героев рассказа, описание их портрета и особенности характера. Отношение автора к своему герою. Сравнительная характеристика героев. Среда обитания героя, пейзаж. Р. Файзуллин «Не забывай!», М. Мирза «Идель-йорт», « Мы выросли без деда», Р. Ракипов «Я люблю тебя, Татарстан!», Л. Шакирзян « Башня Сююмбике», В. Нуриев «Хозяева гор», Х. Туфан « Казань», З. Гумерова «О героях», Р. Харис «Старики о войне», «Песня о хлеборобе», Г. Гилман « Племенное дерево», «Отец дедушки», «Универсиада», Ф. Карим «Клятва», «За Родину», М. Джалиль «Прости, страна!», Х. Халиков «Спасибо вам, ветераны!», В. Нуруллин «Волки, быки и мы», С. Рахматуллин «Сокровище», Р. Манннан «Мы идем в музей», Г. Ахунов «Куда ведут крылья?», Г. Муратов «Так закалялась сталь», И. Юзеев «Забери только красоту», Г. Баширов «Наш Татарстан», Р. Файзуллин «Нефть», «Наш КамАЗ», Юлдуз «Шурале - спортсмен», Р. Минуллин «Приезжайте в гости».

Формы работы: практико-игровая, творческая работа, чтение наизусть, экскурсия, в группах и парах.

Требования к знаниям и навыкам учащихся: Умение находить простые литературные приемы, такие как сравнение, контраст, олицетворение. Освоение важнейших средств живой речи: темп, сила голоса, тон, речевая мелодика (повышение, понижение голоса). Отражение героев рассказа, их портретных и характерных особенностей через выполненные действия, умение передать отношение автора к своему герою, сравнительную характеристику героям.

Аңлатма язуы

Эш программасы “Татарстан Республикасы дәүләт телләре һәм Татарстан Республикасында башка телләр турында” Татарстан Республикасы Законы (2004 ел, 1 июль); Россия Федерациясенең 309-ФЗ номерлы Законы (2007 ел, 1 декабрь); Татар әдәбиятыннан гомуми белем бирүнең дәүләт стандартына.- ТР Мәгариф һәм фән министрлыгы, Казан, 2008; Башлангыч гомуми белем бирү программаларына.Татар һәм рус телләре– Казан: “Мәгариф” нәшрияты, 2010.; үстерешле укыту принциплары белән традицион белем бирү принципларының үзара тыгыз бәйләнештә булуын тәэмин итә торган «Перспективалы башлангыч мәктәп» концепциясенә; ”Әдәби уку” авторлык программасына. Г.М.Сафиуллина, М.Я.Гарифуллина.- Казан: Мәгариф-Вакыт, 2011; Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы “Сарман урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесенең 2021-2022 нче уку елына укыту планына; Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы “Сарман урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесенең укыту программасына (педсовет 20.08.2020 нче ел,боерык №60, 21.08.2020 нче ел); Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы “Сарман урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесенең “Эш программаларын төзү һәм раслау тәртибе турында” нигезләмәсенә (педсовет 26.082020, боерык № 57, 26.08.2020) нигезләнеп эшләнде.

Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы “Сарман урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесенең укыту планы буенча 3 нче сыйныфта туган (татар) телдә әдәби уку дәресләренә атнага 2 сәгать бирелә, 34 атна, ел буена 68 сәгать.

Искәрмә: дәресләр бәйрәм һәм каникул көннәре белән туры килгән очракта, программа “Эш программаларын төзү һәм раслау тәртибе турында” нигезләмәсенең 5 пункты нигезендә үтәлә.

«Әдәби уку» укыту-методик комплекты түбәндәге **мәсьәләләрне** хәл итә.

1. «Перспектив башлангыч мәктәп» комплекты чишәргә тиешле **гомумдидактик бурычлар**: укучы үзенә кирәкле информацияне «Эчтәлек»;битенә карап таба белергә; исеме буенча текстның эчтәлеген күзалларга; күзәтү эшчәнлеген формалаштырырга *(әдәби һәм сәнгать исәрләреннән аерым детальләрне таба, барлык ваклыклары белән сөйләп бирә)* һәм гомумиләштерергә *(аерым детальләргә нигезләнеп, таралган төрле мәгълүматларны берләштереп, бербөтен картина тудырырга);* «акыллы өлкәннәр» белән хат аша аралашу ихтыяҗы формалаштырырга тиеш.
2. Бала яшенә туры килә торган **теоретик бурычлар**:

а) хайваннар турындагы әкият үзенчәлекләре белән таныштыру: татар халык әкиятләренең, берьяктан, башка халыкларның хайваннар турындагы әкиятләренә охшаш булуы *(төп геройлары — хайваннар, еш кына бер ук төрле мөнәсәбәтләргә керәләр),* икенче яктан, бер-берсеннән аерылуы *(төп геройлар — башка төрле хайваннар, бер-берсе белән мөнәсәбәтләре бөтенләй башка төрле);* хайваннар турышдагы автор әкиятләренең еш кына халык әкияләренә нигезләнүе *(башлангыч сыйныфларда әле автор нигезләнүе термин буларак әйтелми);* халык әкиятләрендә аерым хайваннарның патшалык итүе *(баш булуы);* хайваннар турындагы әкият героеның һәрвакытта көчсезләрне яклаучы гына түгел, еш кына хәйләкәр, тиктормас, көлкегә калучы икәнлеге турында төшенчә бирү;

3. **Әхлакый бурычлар**: күзәтүчәнлек, хыяллана белүчәнлек, дуслар белән аралашу, ярата һәм яратыла белү – байлык һәм рухи кыйммәт икәнлеге турында күзаллау булдыру;

4. **Эстетик бурычлар**: матурлык - ул сине чолгап алган тирәлек, бары тик аны күрә белергә кирәкле турында төшенчә бирү;

5. **Сөйләм телен үстерү бурычлары** -текстта ориентлаша белергә өйрәтү: әсәрләрне өлешләргә бүлү, кирәк урынны табын укып күрсәтү, хис белән белдерелгән өзекнең эчтәлеген ачыклау; әдәби әсәрләргә бәя бирелгәндә һәм сәнгать әсәрләрен караганда предметка - бу «синең» әсәрне аңлау;идеяң икәнен җайлап төшендерү.

Искәрмә. «Сарман урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль гомуми белем бирү бюджет учреждениесенең ,,Укыту курслары һәм предметларыннан эш программалары төзелеше, аларны эшләү тәртибе турында” гы 29 нчы август, 2016 нчы елда педсоветта каралган(беркетмә № 1) һәм мәктәп директоры тарафыннан 2016 нчы елның 29 нчы августта чыккан 109 нчы санлы приказы белән расланган нигезнамәсенең 5 пунктына таянып, дәресләр бәйрәм көннәренә туры килү сәбәпле, дәресләр сәгатьләрне берләштерү исәбенә программа үтәлә.

Укыту предметын үзләштерүнең планлаштырылган нәтиҗәләре

Шәхескә кагылышлы универсаль уку гамәлләре формалашу нәтиҗәләре:

- үз илең, халкың һәм тарихың белән горурлану хисләре формалаштырырга, һөнәрләр дөньясы белән танышырга, җәмәгать урыннарында, мәктәптә үз-үзеңне тотуның әхлакый кагыйдәләрен үзләштерергә;
- уку эшчәнлеге һәм аның мотивлары арасында элемтә урнаштырырга;
- әдәби мәдәният нигезендә матурлыкны күрә белү һәм эстетик хисләр формалаштырырга.
- белем бирү учреждениесенә унай караш, әдәби уку фәнен өйрәнүнең кирәклеген аңларга;
- уку эшчәнлегенең уңышлылыгы (унышсызлылыгы) сәбәпләрен аңларга;
- аралашканда иптәшеңнең мотивларына һәм хисләренә ориентлашырга, үз-үзеңне тотышыңда мораль нормаларга һәм этик таләпләргә тотрыклы иярергә.

Регулятив универсаль уку гамәлләре формалашу нәтиҗәләре:

- максатка ирешүдә үҗәтлек, авырлыкны җиңүгә әзер булу, авырлыкларны чишү ысулларын эзләүгә ихтыяҗ формалаштырга;
- ирешеләчәк нәтиҗәне алдан күрергә;
- проблеманы чишүдә берничә вариант табарга,аларны кулланып карарга;
- үтәлгән эшнең сыйфатын һәм дәрәҗәсен билгеләргә, уңышлылыгына бәя бирергә;
- кагыйдәләрне, күрсәтмәләрне истә тотып гамәлләр кылырга;
- укытучы белән хезмәттәшлектә итәргә;
- уку хезмәттәшлегендә танып белү инициативасы күрсәтергә;
- укытучы тарафыннан билгеләнгән эш-гамәлне мөстәкыйль рәвештә яңа уку материалында исәпкә алырга;
- эш-гамәлләрнең дөрес үтәлешен мөстәкыйль рәвештә бәяләргә һәм тиешле төзәтмәләр кертергә.

Танып белү универсаль уку гамәлләре формалашу нәтиҗәләре:

- эшчәнлек барышын һәм нәтиҗәләрен тикшереп һәм бәяләп барырга;
- охшашлык һәм аермалыкларны аерырга, чагыштырырга;

- аерып алынган нигез буенча объектларны тәртипкә салырга;
- нәтиҗә чыгарырга;
- охшашлыклар урнаштырырга;
- проблеманы кыска һәм ачык итеп әйтергә;
- проблеманы чишү алымнарын хезмәттәшлектә табарга.

Коммуникатив универсаль уку гамәлләре формалашу нәтиҗәләре:

- укытучы, туганнар, әти-әниләр белән хезмәттәшлекне планлаштыру – катнашучыларның максатларын, вазифаларын үзара аралашу ысулларын билгеләргә;
- сораулар формалаштырырга, җитмәгән мәгълүматны башкалардан сорашып белергә;
- проблеманы ачарга, аны тормышка ашырырга, үзара килешүгә ирешергә;
- эшлекле партнерлы аралашырга, төркемдә үзара ярдәм итешергә;
- үз фикереңне тулы, төгәл һәм ачык , аңлаешлы итеп әйтергә, аны якларга.

Предметны өйрәнү нәтиҗәләре:

- әсәрләрне сәнгатьле һәм хатасыз уку;
- әсәрдәге өзекләрне сайлап ала, рәсемгә төшерә белү;
- Рәсемнәр һәм әсәрләр арасындагы бердәмлекне таба белү;
- әдәби әсәр белән эшли белү;
- укылган әсәрне хикәяли белү;
- әсәрләрне сәхнәләштерә белү;
- текстны рольләргә бүлеп укый белү;
- әсәр геройларына кыскача характеристика бирә белү;
- язучыларның кызыклы хәлләрне җиткерү алымнарын белү.

Тәрбия программасын исәпкә алып тематик планлаштыру

№ п/п	Бүлек һәм темаларның исеме	Тәрбия программасының “Мәктәп дәресе” модуле	Сәгатьләр саны
1	Күзәтәбез һәм тәэсирләр белән уртаклашабыз	Халыкара грамоталылыкны таралу көне Халыкара укытучылар көне Укучыларның дәрестә гомуми кабул ителгән тәртип нормаларын, өлкән (педагогик хезмәткәрләр) һәм яшьтәшләре (укучылар) белән аралашу кагыйдәләрен, уку дисциплинасы һәм үз-үзеңне оештыру принципларын үтәргә өндәү. Укучыларның игътибарын дәресләрдә өйрәнелә торган кыйммәтле аспектына җәлеп итү, дәресләрдә социаль әһәмияткә ия булган мәгълүмат белән эшләү, аның турында фикер алышу, укучыларның шул уңайдан үз фикерләрен әйтү, аңа карата үз карашларын булдыру эшен оештыру. Педагогик хезмәткәр һәм укучы арасында ышанычлы мөнәсәбәтләр урнаштыру, укучыларның таләпләрен һәм үтенечләрен уңай кабул итүгә, аларның игътибарын дәрестә тикшерелә торган мәгълүматка җәлеп итүгә, аларның танып-белү эшчәнлеген активлаштыруга ярдәм итү. Дәрестә укучылар белән эшләүнең интерактив формаларын куллану: укучыларның танып-белү мотивациясен стимуллаштыра торган интеллектуаль уеннар; дидактик театр; укучыларга конструктив диалог алып бару тәҗрибәсен алырга мөмкинлек бирә торган дискуссияләр; команда эшенә һәм башка укучылар белән аралашуга өйрәтә торган парларда төркемле эш яки төркемле эш тәҗрибәсе куллану. Уку предметы эчтәлеген өйрәнгәндә укучыларның үз мисалларын демонстрацияләү, уку өчен кешелеклелек һәм мәрхәмәтлелекне чагылдырган текстлар табу, сыйныфта чишү өчен проблемалы ситуацияләр һәм аларны чишү юлларын табуда тәрбия мөмкинлекләреннән файдалану.	15
2	Чагыштырулар серенә төшенәбез	Халыкара мәктәп китапханәләре көне Халыкара толерантлык көне. Укучыларның дәрестә гомуми кабул ителгән тәртип нормаларын, өлкән (педагогик хезмәткәрләр) һәм яшьтәшләре (укучылар) белән аралашу кагыйдәләрен, уку дисциплинасы һәм үз-үзеңне оештыру принципларын үтәргә өндәү. Укучыларның игътибарын дәресләрдә өйрәнелә торган кыйммәтле аспектына җәлеп итү, дәресләрдә социаль әһәмияткә ия булган мәгълүмат белән эшләү, аның турында фикер	6

		алышу, укучыларның шул уңайдан үз фикерләрен әйтү, аңа карата үз карашларын булдыру эшен оештыру. Педагогик хезмәткәр һәм укучы арасында ышанычлы мөнәсәбәтләр урнаштыру, укучыларның таләпләрен һәм үтенечләрен уңай кабул итүгә, аларның игътибарын дәрестә тикшерелә торган мәгълүматка җәлеп итүгә, аларның танып-белү эшчәнлеген активлаштыруга ярдәм итү. Дәрестә укучылар белән эшләүнең интерактив формаларын куллану: укучыларның танып-белү мотивациясен стимуллаштыра торган интеллектуаль уеннар; дидактик театр; укучыларга конструктив диалог алып бару тәҗрибәсен алырга мөмкинлек бирә торган дискуссияләр; команда эшенә һәм башка укучылар белән аралашуга өйрәтә торган парларда төркемле эш яки төркемле эш тәҗрибәсе куллану. Уку предметы эчтәлеген өйрәнгәндә укучыларның үз мисалларын демонстрацияләү, уку өчен кешелеклелек һәм мәрхәмәтлелекне чагылдырган текстлар табу, сыйныфта чишү өчен проблемалы ситуацияләр һәм аларны чишү юлларын табуда тәрбия мөмкинлекләреннән файдалану.	
3	Кешеләрнең хыялларын аңларга тырышабыз	Билгесез солдат көне. Укучыларның дәрестә гомуми кабул ителгән тәртип нормаларын, өлкән (педагогик хезмәткәрләр) һәм яшьтәшләре (укучылар) белән аралашу кагыйдәләрен, уку дисциплинасы һәм үз-үзеңне оештыру принципларын үтәргә өндәү. Укучыларның игътибарын дәресләрдә өйрәнелә торган кыйммәтле аспектына җәлеп итү, дәресләрдә социаль әһәмияткә ия булган мәгълүмат белән эшләү, аның турында фикер алышу, укучыларның шул уңайдан үз фикерләрен әйтү, аңа карата үз карашларын булдыру эшен оештыру. Педагогик хезмәткәр һәм укучы арасында ышанычлы мөнәсәбәтләр урнаштыру, укучыларның таләпләрен һәм үтенечләрен уңай кабул итүгә, аларның игътибарын дәрестә тикшерелә торган мәгълүматка җәлеп итүгә, аларның танып-белү эшчәнлеген активлаштыруга ярдәм итү. Дәрестә укучылар белән эшләүнең интерактив формаларын куллану: укучыларның танып-белү мотивациясен стимуллаштыра торган интеллектуаль уеннар; дидактик театр; укучыларга конструктив диалог алып бару тәҗрибәсен алырга мөмкинлек бирә торган дискуссияләр; команда эшенә һәм башка укучылар белән аралашуга өйрәтә торган парларда төркемле эш яки төркемле эш тәҗрибәсе куллану. Уку предметы эчтәлеген өйрәнгәндә укучыларның үз мисалларын демонстрацияләү, уку өчен кешелеклелек һәм мәрхәмәтлелекне чагылдырган текстлар табу, сыйныфта чишү өчен проблемалы ситуацияләр һәм аларны чишү юлларын табуда тәрбия мөмкинлекләреннән	7

		файдалану.	
4	Ярату турында	Ленинградны фашистлар блокадасыннан коткару көне (1944 нче ел). Укучыларның дәрестә гомуми кабул ителгән тәртип нормаларын, өлкән (педагогик хезмәткәрләр) һәм яшьтәшләре (укучылар) белән аралашу кагыйдәләрен, уку дисциплинасы һәм үз-үзеңне оештыру принципларын үтәргә өндәү. Укучыларның игътибарын дәресләрдә өйрәнелә торган кыйммәтле аспектына җәлеп итү, дәресләрдә социаль әһәмияткә ия булган мәгълүмат белән эшләү, аның турында фикер алышу, укучыларның шул уңайдан үз фикерләрен әйтү, аңа карата үз карашларын булдыру эшен оештыру. Педагогик хезмәткәр һәм укучы арасында ышанычлы мөнәсәбәтләр урнаштыру, укучыларның таләпләрен һәм үтенечләрен уңай кабул итүгә, аларның игътибарын дәрестә тикшерелә торган мәгълүматка җәлеп итүгә, аларның танып-белү эшчәнлеген активлаштыруга ярдәм итү. Дәрестә укучылар белән эшләүнең интерактив формаларын куллану: укучыларның танып-белү мотивациясен стимуллаштыра торган интеллектуаль уеннар; дидактик театр; укучыларга конструктив диалог алып бару тәҗрибәсен алырга мөмкинлек бирә торган дискуссияләр; команда эшенә һәм башка укучылар белән аралашуга өйрәтә торган парларда төркемле эш яки төркемле эш тәҗрибәсе куллану. Уку предметы эчтәлеген өйрәнгәндә укучыларның үз мисалларын демонстрацияләү, уку өчен кешелеклелек һәм мәрхәмәтлелекне чагылдырган текстлар табу, сыйныфта чишү өчен проблемалы ситуацияләр һәм аларны чишү юлларын табуда тәрбия мөмкинлекләреннән файдалану.	9
5	Хикмәтле тормыш тәҗрибәсе туплыйбыз	Ватаннан читтә хезмәт бурычын үтәгән россиялеләрне искә алу көне. Укучыларның дәрестә гомуми кабул ителгән тәртип нормаларын, өлкән (педагогик хезмәткәрләр) һәм яшьтәшләре (укучылар) белән аралашу кагыйдәләрен, уку дисциплинасы һәм үз-үзеңне оештыру принципларын үтәргә өндәү. Укучыларның игътибарын дәресләрдә өйрәнелә торган кыйммәтле аспектына җәлеп итү, дәресләрдә социаль әһәмияткә ия булган мәгълүмат белән эшләү, аның турында фикер алышу, укучыларның шул уңайдан үз фикерләрен әйтү, аңа карата үз карашларын булдыру эшен оештыру. Педагогик хезмәткәр һәм укучы арасында ышанычлы мөнәсәбәтләр урнаштыру, укучыларның таләпләрен һәм үтенечләрен уңай кабул итүгә, аларның игътибарын дәрестә тикшерелә торган мәгълүматка җәлеп итүгә, аларның танып-белү эшчәнлеген активлаштыруга ярдәм итү. Дәрестә укучылар белән эшләүнең интерактив формаларын куллану: укучыларның танып-	7

		белү мотивациясен стимуллаштыра торган интеллектуаль уеннар; дидактик театр; укучыларга конструктив диалог алып бару тәҗрибәсен алырга мөмкинлек бирә торган дискуссияләр; команда эшенә һәм башка укучылар белән аралашуга өйрәтә торган парларда төркемле эш яки төркемле эш тәҗрибәсе куллану. Уку предметы эчтәлеген өйрәнгәндә укучыларның үз мисалларын демонстрацияләү, уку өчен кешелеклелек һәм мәрхәмәтлелекне чагылдырган текстлар табу, сыйныфта чишү өчен проблемалы ситуацияләр һәм аларны чишү юлларын табуда тәрбия мөмкинлекләреннән файдалану. Ватанны саклаучылар көне	
6	Көлке серләрен эзлибез	Укучыларның дәрестә гомуми кабул ителгән тәртип нормаларын, өлкән (педагогик хезмәткәрләр) һәм яшьтәшләре (укучылар) белән аралашу кагыйдәләрен, уку дисциплинасы һәм үз-үзеңне оештыру принципларын үтәргә өндәү. Укучыларның игътибарын дәресләрдә өйрәнелә торган кыйммәтле аспектына җәлеп итү, дәресләрдә социаль әһәмияткә ия булган мәгълүмат белән эшләү, аның турында фикер алышу, укучыларның шул уңайдан үз фикерләрен әйтү, аңа карата үз карашларын булдыру эшен оештыру. Педагогик хезмәткәр һәм укучы арасында ышанычлы мөнәсәбәтләр урнаштыру, укучыларның таләпләрен һәм үтенечләрен уңай кабул итүгә, аларның игътибарын дәрестә тикшерелә торган мәгълүматка җәлеп итүгә, аларның танып-белү эшчәнлеген активлаштыруга ярдәм итү. Дәрестә укучылар белән эшләүнең интерактив формаларын куллану: укучыларның танып-белү мотивациясен стимуллаштыра торган интеллектуаль уеннар; дидактик театр; укучыларга конструктив диалог алып бару тәҗрибәсен алырга мөмкинлек бирә торган дискуссияләр; команда эшенә һәм башка укучылар белән аралашуга өйрәтә торган парларда төркемле эш яки төркемле эш тәҗрибәсе куллану. Уку предметы эчтәлеген өйрәнгәндә укучыларның үз мисалларын демонстрацияләү, уку өчен кешелеклелек һәм мәрхәмәтлелекне чагылдырган текстлар табу, сыйныфта чишү өчен проблемалы ситуацияләр һәм аларны чишү юлларын табуда тәрбия мөмкинлекләреннән файдалану.	4
7	Герой ничек туа?	Укучыларның дәрестә гомуми кабул ителгән тәртип нормаларын, өлкән (педагогик хезмәткәрләр) һәм яшьтәшләре (укучылар) белән аралашу кагыйдәләрен, уку дисциплинасы һәм үз-үзеңне оештыру принципларын үтәргә өндәү. Укучыларның игътибарын дәресләрдә өйрәнелә торган кыйммәтле аспектына җәлеп итү, дәресләрдә социаль әһәмияткә ия булган мәгълүмат белән эшләү, аның турында фикер алышу, укучыларның шул уңайдан үз фикерләрен әйтү, аңа карата үз карашларын булдыру	9

		эшен оештыру. Педагогик хезмәткәр һәм укучы арасында ышанычлы мөнәсәбәтләр урнаштыру, укучыларның таләпләрен һәм үтенечләрен уңай кабул итүгә, аларның игътибарын дәрестә тикшерелә торган мәгълүматка җәлеп итүгә, аларның танып-белү эшчәнлеген активлаштыруга ярдәм итү. Дәрестә укучылар белән эшләүнең интерактив формаларын куллану: укучыларның танып-белү мотивациясен стимуллаштыра торган интеллектуаль уеннар; дидактик театр; укучыларга конструктив диалог алып бару тәҗрибәсен алырга мөмкинлек бирә торган дискуссияләр; команда эшенә һәм башка укучылар белән аралашуга өйрәтә торган парларда төркемле эш яки төркемле эш тәҗрибәсе куллану. Уку предметы эчтәлеген өйрәнгәндә укучыларның үз мисалларын демонстрацияләү, уку өчен кешелеклелек һәм мәрхәмәтлелекне чагылдырган текстлар табу, сыйныфта чишү өчен проблемалы ситуацияләр һәм аларны чишү юлларын табуда тәрбия мөмкинлекләреннән файдалану.	
8	Үткәннәр белән хәзергене чагыштырабыз	Укучыларның дәрестә гомуми кабул ителгән тәртип нормаларын, өлкән (педагогик хезмәткәрләр) һәм яшьтәшләре (укучылар) белән аралашу кагыйдәләрен, уку дисциплинасы һәм үз-үзеңне оештыру принципларын үтәргә өндәү. Укучыларның игътибарын дәресләрдә өйрәнелә торган кыйммәтле аспектына җәлеп итү, дәресләрдә социаль әһәмияткә ия булган мәгълүмат белән эшләү, аның турында фикер алышу, укучыларның шул уңайдан үз фикерләрен әйтү, аңа карата үз карашларын булдыру эшен оештыру. Педагогик хезмәткәр һәм укучы арасында ышанычлы мөнәсәбәтләр урнаштыру, укучыларның таләпләрен һәм үтенечләрен уңай кабул итүгә, аларның игътибарын дәрестә тикшерелә торган мәгълүматка җәлеп итүгә, аларның танып-белү эшчәнлеген активлаштыруга ярдәм итү. Дәрестә укучылар белән эшләүнең интерактив формаларын куллану: укучыларның танып-белү мотивациясен стимуллаштыра торган интеллектуаль уеннар; дидактик театр; укучыларга конструктив диалог алып бару тәҗрибәсен алырга мөмкинлек бирә торган дискуссияләр; команда эшенә һәм башка укучылар белән аралашуга өйрәтә торган парларда төркемле эш яки төркемле эш тәҗрибәсе куллану. Уку предметы эчтәлеген өйрәнгәндә укучыларның үз мисалларын демонстрацияләү, уку өчен кешелеклелек һәм мәрхәмәтлелекне чагылдырган текстлар табу, сыйныфта чишү өчен проблемалы ситуацияләр һәм аларны чишү юлларын табуда тәрбия мөмкинлекләреннән файдалану.	11
	Барысы		**68**

Укыту предметының эчтәлеге

1. Күзәтәбез һәм тәэсирләр белән уртаклашабыз (15 сәгать)

Бүлекнең төп эчтәлеге:

Табигатьнең гүзәллеген әдәби һәм сәнгать әсәрләре аша аңлату. Балаларны табигатьтәге үзгәрешләрне күзәтеп барырга, күргәннәрең белән уртаклашырга өйрәтү. Кеше һәм табигать бергәлеге. Дөньяны шагыйрь күзлегеннән чыгып күзаллау. Әйләнә-тирә дөнья матурлыгының шагыйрь өчен илһам чишмәсе булуына инандыру. Шигырьләрдә чагыштыру, сынландыру, эпитет. Чагыштыру, контраст, җанландыру кебек гади әдәби алымнарны таба белү. Җанлы сөйләмнең мөһим чараларын үзләштерү күнегүләре: темп, тавыш көче, тон, сөйләм мелодикасы (тавышны күтәрү,түбәнәйтү).

Б. Рәхмәт "Иң күңелле чак", Р. Хисмәтуллин «Июль аланы», Р. Вәлиева "Җәй һәм бала", М. Галиев «Җиләктән кайтканда», М. Мирза "Көздә бермәл", "Көз", "Болыт", Б. Рәхимова «Шук болытлар, батыр җил, якты кояш», М. Гафури "Болын", Н. Дәүли «Бала болыт», . Р. Корбан "Көз нигә моңая", Р. Вәлиева "Яңгыр, яу!", "Китмә әле, бераз тор", Йолдыз "Салават күпере", М. Әлимбаев "Салават күпере", Л. Лерон «Яңгырның ял көне», М. Җәлил "Яңгыр", Р. Мингалим «Август каеннары», Ш. Маннур "Көзге урманда", З. Туфайлова «Яфрак ява», Х. Әюпов «Әбиләр чуагы», К. Тәхау "Көзге урман", Р. Әхмәтҗан "Соңгы яфрак", М. Мазунов «Карап торам», Г. Хәсәнов «Кыр казы», Г. Бәширов «Ана каз белән ата каз һәм аларның унике бәбкәсе», Н. Гыйматдинова «Казлар», Г. Остер «Серне ачты», В. Хәйруллина "Тәрбияче попугай", Н. Сладков "Күзалдавычлар", Р. Әхмәт "Сыкы", Н. Сладков "Кем остарак", Р. Корбан "Мәктәпкә озату бәйрәме", Г. Паушкин "Кыш", Г. Рәхим "Безнең тауда", Н. Әхмәдиев "Чишмәгә суга барам", К. Кәримов "Кышкы мәтрүшкәләр", Н. Гыйматдинова Сарбай".

Эш формалары: практик-уен, экскурсия, иҗади эш, яттан сөйләү, төркемдә һәм парларда.

Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр:

Кеше һәм табигать бергәлеген, дөньяны шагыйрь күзлегеннән чыгып күзалларга,әйләнә-тирә дөньяның матурлыгы —шагыйрь өчен илһам чишмәсе булуга инанырга. Шигырьдә чагыштыру, сынландыру, эпитетларны аерырга, автор әсәрләрендә һәм халык авыз иҗатында охшашлыкны,чагыштыру, контраст,җанландыру кебек гади әдәби алымнарны таба белергә, аңлы сөйләмнең мөһим чараларын үзләштерергә(темп,тавыш көче, тон, сөйләм мелодикасы (тавышны күтәрү,түбәнәйтү)

Милли төбәк компоненты: Татар язучылары иҗаты белән танышу.

2. Чагыштырулар серенә төшенәбез (6 сәгать)

Бүлекнең төп эчтәлеге:

Әкиятләр турында гомуми күзаллау булдыру. Татар халык әкиятләрендәге төп герой белән башка халыклар әкиятләрендәге төп герой арасындагы охшаш һәм аермалы яклар. Геройларның характеры. Россия халыклары әкиятләре. Әкиятләрнең гасырлар дәвамында үсеше. Гади вакыт тасмасы: 1) бик борынгы әкиятләр, 2) борынгы, 3) бик борынгы булмаган әкияти вакыйгалар турында аңлату.

Бик борынгы әкиятләрдә хайваннар арасындагы мөнәсәбәтләр, аларның тышкы күренешләре төп урынны алып тора. Борынгы әкиятләрдә геройның аңы, хәйләгә осталыгына дан җырлана. Ә әкияти вакыйгалар исә үз эченә геройның изге эшләрен, аның сәләтен, киң күңеллеген күрсәтүне максат итеп куя. Йөремсәк әкиятләр турында күзаллау.

Әфган халык әкияте: " Иң яхшы дару", "Табышны ничек бүләргә?", "Кабартма"; Уйгур халык әкияте: "Тылсымлы китмән"; Инглиз халык әкияте: "Көрән төстәге пингвин баласы"; Монгол халык әкияте: "Әтәч таңда нигә кычкыра?"; Манси халык әкияте: "Куянның колагы нигә озын?"; Кабарда халык әкияте: "Җәнлекләр патшасы"; Венгр халык әкияте: "Комсызлык бәласы"; Африка негрлары әкияте: "Сырны

ничек бүлгәннәр?”; Эстон халык әкияте: “Куянның ирене нигә ярык?”; Эвенк халык әкияте: “Әтәч нигә кычкыра?”; Казакъ халык әкияте: “Юмарт дөя”; Нугай халык әкияте: “Карт һәм су анасы”; Норвегия халык әкияте: “Кабартма”; Алман халык әкияте: “Сандугач белән Аю”; Каракалпак халык әкияте: “Җәй белән Кыш нигә көрешми?”; Латыш халык әкияте: “Шайтанга ничә яшь?”; Литва халык әкияте: “Итагатьле мәче”, Л. Лерон “Әкияти башламнар”, Йолдыз “Охшашлык”, Э. Шәрифуллина “Әкият кайда?”

Эш формалары: практик-уен, иҗади эш, эчтәлек сөйләү, төркемдә һәм парларда.

Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр:

Дәреслекнең төзелешен белергә,әкиятләрнең автор һәм халык әкиятләренә бүленешен аерырга,эчтәлек битендә ориентлаша алырга, халык һәм автор әкиятләрен аерырга, иллюстрацияләр аша әкиятләрне танырга,әкиятләрне мәгънәви кисәкләргә бүлә белергә,кыен хәлләргә калганда авырлыкларны җиңә белергә, әкиятләрнең үзенчәлекләрен мөстәкыйль рәвештә күрә белергә, укыган әкиятләр арасыннан тылсымлыларын аера белергә, җәнлекләр турындагы татар халык әкиятләрен башка халык әкиятләре белән чагыштырып үзенчәлекле якларын таба белергә

Милли төбәк компоненты: Төрле халык авыз иҗаты белән танышу.

3. Кешеләрнең хыялларын аңларга тырышабыз. (7 сәгать)

Бүлекнең төп эчтәлеге:

Әкият һәм хикәя жанрларының композиция үзенчәлеген (күзәтүләр аша) аңлату. Укучы – тыңлаучыга табигый көчләрнең серен , әкият геройларының серле тормыш агышын күрсәтү, хикәя геройларының характерында тормыштан алынган вакыйгаларны чагылдырып сөйләү. Уйдырмаларның максаты – тыңлаучыларны дөньяда булмаган,уйлап чыгарылган хәлләр белән шаккатыру.

Л. Лерон “Хыял”, Йолдыз “Антенналы бәрәңге”, Л. Лерон “Хыялый Акбай”, Ә. Габиди “Тере антенналар”, Л. Лерон “Мәче малае Шукбай”, “Шукбай балык тота”, “Хат”, Ф. Мөслимова “Хыялый”, З. Гомәрова “Хыялларым”, Б. Рәхмәт “Ничек өйрәнергә”, Р. Фәйзуллин “Тугайда”, А. Әхмәтгалиева “Болытта җиләк үсә”, Ф. Садриев “ Юкка көттеләр”, А. Гыйләҗев “Суык”, А. Аланазаров “Дустымны эзлим2, В. Хәйруллин “Кем булам”, Йолдыз “Этем югалды бүген”, Р. Гыйзәтуллин “Батырлык”, Г. Рәхим “Иске самавыр торбасы”.

Эш формалары: практик-уен, иҗади эш, яттан сөйләү, төркемдә һәм парларда

Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр:

Хыял һәм фантазия турында белгәннәрне искә төшерү, яңа мәгълүматлар белән баету. Күзәтүчәнлек, уйлап табучанлык һәм яңалыкка омтылыш булдыру. Әсәрдәге төп фикерне ачыклау. “Хыял һәм чынбарлык” турында фикерләү, күзалларга өйрәнү.

Милли төбәк компоненты: Татар язучылары һәм шагыйрьләре иҗаты белән танышу.

4. Ярату турында. (9 сәгать)

Бүлекнең төп эчтәлеге:

“Ярату” төшенчәсенең мәгънәсен әдәби әсәрләрдәге вакыйга һәм образлар язмышы аша аңлату: гаиләне хөрмәтләү, гаилә әгъзаларына, туган җиргә карата ярату хисләре, кече туганнарыбызга мәхәббәт. Дөньяны шагыйрьләр күзлегеннән чыгып тану.

Р. Вәлиев “Барысын да яратам”, Ш. Маннур “ Яратам”, Р. Вәлиева “Чыпчык”, М. Хөсәен “Китап”, С. Урайский “Туган ил”, А. Гыймадиев “Шәмси маҗаралары”, Н. Кәримова “Авылым җыры”, В. Нуриев “Кем катырак суга?”, Р. Вәлиева “Яңгыр белән Кояш”, Г. Сабитов “Тәүге шатлык”, Ә. Баянов “Тургай”, Н. Гыйматдинова “Болын патшасы”, А. Әхмәтгалиева “Безнең чишмә”, Г. Бәширов “Беренче кар”, Н. Сладков “Кышкы җәй”, М. Мазунов “Яңа карлар ява”, И. Солтан “Кар ник шыгырдый?”, И. Солтан “Кар ник ява?”, Р. Мәннан “Кыш

килә”, Ф. Зыятдинов “Муллык билгесе”, М. Мирза “Кышның китәсе килми”, Р. Миңнуллин “Кар бәйрәме”, С. Урайский “Кыш шатлыгы”, Р. Вәлиева “Каникул вакытында”.

Эш формалары: практик-уен, иҗади эш, яттан сөйләү, төркемдә һәм парларда

Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр:

“Ярату” төшенчәсенең мәгънәсен әдәби әсәрләрдәге вакыйга һәм образлар язмышы аша аңлау. Гаиләне хөрмәтләү, гаилә әгъзаларына, туган җиргә карата ярату хисләре, кече туганнарыбызга мәхәббәт булдыру.

Милли төбәк компоненты: Татар язучылары һәм шагыйрьләре иҗаты белән танышу.

5. Хикмәтле тормыш тәҗрибәсе туплыйбыз (7 сәгать)

Бүлекнең төп эчтәлеге: Мәсәл жанрының килеп чыгышы, үсеше. Бөтен дөньяга танылган мәсәлчеләр: Эзоп, Ж.Лафонтен, И.Крылов, татар мәсәлчеләре К.Насыйри, Г.Тукай,М.Гафури, Г.Шамуков, Ә.Исхак һәм башка язучылар әсәрләрен өйрәнү. Төрле халык мәкальләре . Мәкальләрне сөйләмдә, мәсәлләрдә урынлы куллану. Дөньяны шагыйрьләр күзлегеннән чыгып тану. Мәсәл һәм әкиятне чагыштыру. Мәсәлләрнең хайваннар турындагы әкиятләрдән килеп чыгуы. Мәсәлләрнең төп асылы, эчтәлеге. Мәсәл моралендә мәкальләр куллану. Мәсәлләрнең тәрбияви роле.

Эзоп “Давыл белән Кояш”, Г. Тукай “Җил илә Кояш”, Н. Исәнбәт “Ябалак белән Чыпчык”, татар халык әкияте “Ябалак белән чыпчык”, Ф. Яруллин “Мактану бәласе”, К. Насыйри “Төлке белән Әтәч”, М. Гафури “Мәймүн белән күзлекләр”, “Чикерткә белән кырмыска”, Г. Тукай “Күзге белән маймыл2, Г. Шамуков Көзге белән Маймыл”, Т. Яхин “Карга белән Төлке”, Ф. Яхин “Сыр бәласе”, Г. Шамуков “Карга белән Төлке”, М. Гафури “Ике белән бака”, В. Радлов “Карганың бәласе”, Л. Толстой “Зирәк Чәүкә”, С. Шакир “Таш белән Кырмыска”, Ә. Исхак “Карт Имән белән яшь егет”, М. Гафури “Ике чебен”, Г. Тукай “Яшь агач”, Г. Тукай “Төлке белән йөзем җимеше”, Ә. Исхак “Төлке белән виноград”, Г. Вәлиева “Заман әкияте”, Г. Тукай “Аккош, Чуртан һәм Кыскыч”, И. Крылов “Аккош, Чуртан һәм Кысла”, М. Гафури “Кәҗә белән Төлке”.

Эш формалары: практик-уен, иҗади эш, яттан сөйләү, төркемдә һәм парларда

Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр:

Мәсәл жанрының килеп чыгышы, үсеше белән таныш булу. Бөтен дөньяга танылган мәсәлчеләр: Эзоп, Ж.Лафонтен, И.Крылов, татар мәсәлчеләре К.Насыйри, Г.Тукай,М.Гафури, Г.Шамуков, Ә.Исхак һәм башка язучыларны белү һәм әсәрләрен өйрәнү.

Милли төбәк компоненты: Танылган мәсәлчеләр һәм татар мәсәлчеләре иҗаты белән танышу.

6. Көлке серләрен эзлибез (4 сәгать)

Бүлекнең эчтәлеге: Шигырьләрдә автор фикерен аерып алу. Шагыйрьнең кимчелекләрдән көлүе. Көлкеле әсәрләрдә көлке китереп чыгарган сәбәпләрне табу.

Ш. Галиев “Иншаның файдасы”, “Сүзләре һәм үзләре”, В. Нуриев “Инша”, Л. Лерон “Иртән уянасың килмәсә”, Сүз тыңлыйсың килмәсә”, “Инша”, Р. Вәлиева “Көчле укучы”, “Сыер эзләгәндә”, К. Тәңрекулиев “Эшчән” Гельды”, И. Юзеев “Хатасыз ничек язарга?”, Р. Миңнуллин “Хаталар өстендә эшләү”, Г. Морат “Үскәч кем булырга”, “Тиргиләр”, Р. Низамова “Табигать күренеше”, Р. Фәйзуллин “Ничек яхшы булырга?”, Йолдыз “Ике җаваплы табышмак”, Н. Кәримова “Кое чыпчыгы”, З. Туфайлова “Трай”, А. Алиш “Утлы йомрка”, Р. Вәлиев “Минеке”.

Эш формалары: практик-уен, иҗади эш, яттан сөйләү, төркемдә һәм парларда

Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр: Шигырьләрдә автор фикерен аерып ала белү. Шагыйрьнең кимчелекләрдән көлүен, көлкеле әсәрләрдә көлке китереп чыгарган сәбәпләрне табу. Язучы һәм шагыйрьләрнең көлкеле әсәрләрен белү.

Милли төбәк компоненты: Татар язучылары һәм шагыйрьләре иҗаты белән танышу.

7. Герой ничек туа? (9 сәгать)

Бүлекнең эчтәлеге: Автор әкиятләрендә, нәкъ халык әкиятләрендәгечә, вакыйгаларның кабатлануы, чылбыр рәвешендә тезелүе, аерым сүзләрнең ритмик кабатланып килүе. Автор теленең кабатланмас матурлыгы. Язның тәүге үзенчәлекләрен әсәрләрдән табу.

Ф. Яруллин "Тылсымлы ачкыч", Р. Мингалим "Уйларга кирәк", Р. Харис "Берсе калсын иде", Р. Вәлиева "Кышкы ямь", Йолдыз "Белмәгәнен белми", М. Мирза "Язның тәүге көннәре", Г. Хәсәнов "Корташар", "Гөблә", "Май", Г. Гыйлман "Көзге урман", Ф. Садриев "Белемле әби", Х. Халиков "Витаминлы аш", Н. Гыйматдинова "Дару".

Эш формалары: практик-уен, иҗади эш, яттан сөйләү, экскурсия, төркемдә һәм парларда

Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр:

Автор әкиятләрен анализлый белү. Автор теленең кабатланмас матурлыгын тою. Язның тәүге үзенчәлекләрен әсәрләрдән таба белү.

Милли төбәк компоненты: Татар язучылары һәм шагыйрьләре иҗаты белән танышу.

8. Үткәннәр белән хәзергене чагыштырабыз (11 сәгать)

Чагыштыру, контраст, җанландыру кебек гади әдәби алымнарны табу. Җанлы сөйләмнең мөһим чараларын үзләштерү күнегүләре: темп, тавыш көче, тон, сөйләм мелодикасы (тавышны күтәрү, түбәнәйтү).

Хикәя геройлары , аларның портреты һәм характер үзенчәлекләренең башкарган гамәлләре аша чагылышы.Авторның үз героена мөнәсәбәте.Геройларга чагыштырма характеристика.Герой яшәгән тирәлек,пейзаж.

Р. Фәйзуллин "Онытма син!", М. Мирза "Идел-йорт", "Без бабайсыз үстек", Р. Рәкыйпов "Мин яратам сине, Татарстан!", Л. Шагыйрьҗан "Сөембикә манарасы", В. Нуриев "Хуҗалар тавы", Х. Туфан "Казан", З. Гомәрова "Батырлар хакында", Р. Харис "Сугыш турында сөйләшә картлар", "Игенче җыры", Г. Гыйлман "Нәсел агачы", "Дәү әтинең әтисе", "Универсиада", Ф. Кәрим "Ант", Ватаным өчен", М. Җәлил "Кичер, илем!", Х. Халиков "Рәхмәт сезгә, ветераннар!", В. Нуруллин "Бүреләр, үгез һәм без", С. Рәхмәтуллин "Сандыктагы хәзинә", Р. Мәннан "Без музейга барабыз", Г. Ахунов "Канатлар кая илтә?", Г. Моратов "Корыч шулай чыныкты", И. Юзеев "Матурлыкны гына алып кит", Г. Бәширов "Безнең Татарстан", Р. Фәйзуллин "Нефть", "Безнең КамАЗ", Йолдыз "Спортчы Шүрәле", Р. Миңнуллин "Кунакка килегез".

Эш формалары: практик-уен, иҗади эш, яттан сөйләү, экскурсия, төркемдә һәм парларда

Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр:

Чагыштыру, контраст, җанландыру кебек гади әдәби алымнарны таба белү. Җанлы сөйләмнең мөһим чараларын үзләштерү: темп, тавыш көче, тон, сөйләм мелодикасы (тавышны күтәрү, түбәнәйтү). Хикәя геройлары, аларның портреты һәм характер үзенчәлекләренең башкарган гамәлләре аша чагылышын, авторның үз героена мөнәсәбәтен, геройларга чагыштырма характеристика бирә белү.

Милли төбәк компоненты: Татар язучылары һәм шагыйрьләре иҗаты белән танышу.

Календарь-тематик планлаштыру

	Теманың эчтәлеге	Үткәрү вакыты	
		План	Факт
	Күзәтәбез һәм тәэсирләр белән уртаклашабыз (15 с)		
1.	Иң күңелле чак. Бари Рәхмәт "Иң күңелле чак". И.Грабарь "Сентябрь кары".	1.09	
2.	Җәйне сагыну. М. Галиев "Җиләктән кайтканда", Г.Эйдинов "Мастерской тәрәзәсе.	6.09	
3.	Күк йөзендә болыт-рәсемнәр. Б.Рәхимов."Шук болытлар, батыр җил, якты кояш", Р. Корбан "Көз нигә моңая?"	8.09	
4.	Яңгырның ял көне. Л. Лерон "Яңгырның ял көне", Ф. Васильев "Яңгыр алдыннан".	13.09	
5.	Җир өстенә яфрак ява. Р.Мингалим "Август каеннары"З. Туфайлова "Яфрак ява", .Мәннур "Көзге урманда".	15.09	
6.	Алтын көз. Ф.Хөсни "Яфрак коелганда", И.Остроухов "Алтын көз"	20.09	
7.	Кыр казлары китә җылы якка. М.Мазунов "Карап торам", Г.Хәсәнов "Кыр казы"	22.09	
8	Йорт казлары - гаҗәп кызык кошлар. Г.Бәширов "Ана каз белән ата каз һәм аларның унике бәбкәсе"	27.09	
9	Йорт казлары - гаҗәп кызык кошлар. Г.Бәширов "Ана каз белән ата каз һәм аларның унике бәбкәсе"	29.09	
10.	Тәрбияче попугай. Г.Остер "Серне ачты"	4.10	
11.	Әнис Шакировның куен дәфтәре. Н.Сладков "Күзалдавычлар", Р.Әхмәт "Сыкы"	6.10	
12.	Әнис Шакировның куен дәфтәре. .Сладков."Кем остарак?", Р.Корбан "Мәктәпкә озату бәйрәме"	11.10	
13.	"Серле ачкыч" клубы утырышы. Г.Паушкин "Кыш", Г.Рәхим "Безнең тауда"	13.10	
14.	Серле чишмә, моңлы чишмә. Н.Әхмәдиев "Чишмәгә суга барам"	18.10	
15.	Сарбайның батырлыгы. Н.Гыйматдинова "Сарбай"	20.10	
	Чагыштырулар серенә төшенәбез (6 с.)		
16.	Эш кешене тәрбияли, ялкаулык боза. Әфган халык әкияте "Иң яхшы дару" уйгур халык әкияте "Тылсымлы китмән"	25.10	
17.	Һәр җәнлекнең үз төсе. Инглих халык әкияте: "Көрән төстәге пингвин баласы"	27.10	
18.	Эш үткәч, үкенүдән файда юк. "Әтәч таңда ник кычкыра?" (Монгол халык әкияте)	8.11	
19.	И куян, куян... . "Куянның колагы нигә озын". Манси халык әкияте	10.11	
20.	Җәнлекләр арасында да патшалар була. "Җәнлекләр патшасы" Кабардин халык әкияте"	15.11	
21.	Комсызлык китергән бәла. Венгр халык әкияте "Комсызлык бәласе", Африка негрлары әкияте "Сырны ничек бүлгәннәр"	17.11	
	Кешеләрнең хыялларын аңларга тырышабыз (7 с.)		
22.	Хыял һәм фантазия арасындагы аерма Л.Лерон "Хыял", Йолдыз "Антенналы бәрәңге."	22.11	

23	“Хыял һәм чынбарлык” турында төшенчә. Л.Лерон “Мәче малае Шукбай.”	24.11	
24.	Мәчеләр дә кешеләрчә яши. Л. Лерон "Шукбай балык тота", "Хат"	29.11	
25.	“Серле ачкыч” мәктәп клубы утырышы	1.12	
26.	Нәниләрнең хыялы. А. Гыйләҗев "Суык"	6.12	
27.	Дүрт аяклы дустым. А. Алланазаров "Дустымны эзлим"	8.12	
28.	Батырлыкка җирдә урын бар. Р.Гыйззәтуллин "Батырлык"	13.12	
	Ярату турында (9 с.)		
29.	Дөньяны шагыйрьләр күзлегеннән чыгып танып белү.Р.Вәлиев “Барысын да яратам.” Ш.Маннур “Яратам”, Р.Вәлиев “Чыпчык.”	15.12	
30.	Авыл хикмәтләре. А.Гыймадиев "Шәмси маҗаралары"	20.12	
31.	Җәйге кояш астында. В.Нуриев "Кем катырак суга". Р.Вәлиева "Яңгыр белән Кояш"	22.12	
32.	Шатлык - тәнгә сихәт. Г.Сабитов "Тәүге шатлык"	27.12	
33.	Болын патшасы. Н. Гыйматдинова “Болын патшасы”. Ф. Халиков “Гаилә портреты”	10.01	
34.	Чишмә буенда. А.Әхмәтгалиева “Безнең чишмә”, Ф.Әминов “Су буе”	12.01	
35.	Туган як кышы. Г.Бәширов "Беренче кар"	17.01	
36.	Кар – ул муллык билгесе. М.Мазунов “Яңа карлар ява”, И. Солтан “Кар ник шыгырдый?”	19.01	
37.	Кыш шатлыгы. Р. Миңнуллин “Кар бәйрәме”. Р. Вәлиева “Каникул вакытында”	24.01	
	Хикмәтле тормыш тәҗрибәсе туплыйбыз (7 с)		
38.	Мәсәл серләренә төшенәбез. Эзоп “Давыл белән Кояш”. Г.Тукай “Җил илә Кояш”	26.01	
39.	Тапкырлык үлемнән коткара. Н.Исәнбәт “Ябалак белән Чыпчык”. Г Тукай “Көзге белән Маймыл”	31.01	
40.	Юк урында мактау – зарарлы эш. Т.Яхин “Карга белән Төлке”. Г.Шамуков “Карга белән Төлке”	2.02	
41.	Көч җитмәслек нәрсәне акыл белән җиңеп була. В.Радлов “Карганың хәйләсе”. Л.Толстой “Зирәк Чәүкә”	7.02	
42.	Һәр максатка чара бар. Ә. Исхак “Карт имән белән яшь егет”. М.Гафури “Ике чебен”	9.02	
43.	Эшең барып чыкмаса гаепне үзеңнән эзлә. Г.Тукай “Төлке һәм йөзем җимеше”. Ә. Исхак “Төлке һәм виноград”	14.02	
44.	Бердәмлектә – көч. Г.Тукай “Аккош, Чуртан һәм Кысла”. И.Крылов “Аккош, Чуртан һәм Кысла”	16.02	
	Көлке серләрен эзлибез (4 сәгать)		
45.	Белмәү гаеп түгел, белергә теләмәү гаеп. Ш.Галиев "Иншаның файдасы", "Сүзләре һәм үзләре"	21.02	
46.	Бүләк зур булмас, укыган кеше хур булмас. И.Юзеев “Хатасыз ничек язарга”. Р.Миңнуллин “Хаталар өстендә эшләү”	28.02	

47.	Акылның кадере - әдәп белән, куәтнең кадере – сәләт белән. Р.Фәйзуллин “Ничек яхшы булырга”. Йолдыз “Ике җаваплы табышмак”	2.03	
48.	Көнең бушка үтмәсен. Г.Морат “Тиргиләр”. З.Туфайлова “Трай”	7.03	
	Герой ничек туа? (9 сәгать)		
49.	Беләге юан берне егар, белеме булган меңне егар. Ф.Яруллин “Тылсымлы ачкыч”. Р.Мингалим “Уйларга кирәк”	9.03	
50.	Ф.Яруллин “Тылсымлы ачкыч”.	14.03	
51.	Белер өчен дөресен, бик күп укырга кирәк. Ф.Яруллинның “Тылсымлы ачкыч” әкияте. Р.Вәлиева “Кышкы ямь”	16.03	
52.	Гыйлем ачкычы – китап. Ф.Яруллинның “Тылсымлы ачкыч” әкияте. Йолдыз “Белмәгәнен белми”	21.03	
53.	Шыбырдашып тама тамчылар. М.Мирза “Язның тәүге көннәре”. Г. Хәсәнов “Корташар”	23.03	
54.	Беренче күкрәү. Г.Хәсәнов “Май”. Ә.Рәшит “Яшенле яңгыр”	4.04	
55.	Табигать – иң серле китап. Г.Хәсәнов “Май”	6.04	
56.	Шифалы яңгырлар. Г.Хәсәнов “Май”. Х.Халиков “Витаминлы аш”	11.04	
57.	Канатлы дуслар. Г.Хәсәнов “Май”. Н.Гыйматдинова “Дару”	13.04	
	Үткәннәр белән хәзергене чагыштырабыз (11 сәгать)		
58.	Үткәнеңне онытма син! Р.Фәйзуллин “Онытма син!”. Р.Рәкыйпов “Мин яратам сине, Татарстан!”	18.04	
59.	Бик борынгы манара. Л.Шагыйрьҗан “Сөембикә манарасы”. В.Нуриев “Хуҗалар тавы”	20.04	
60.	Сабан туй – халык бәйрәме. М.Мирза “ Без бабайсыз үстек” “Музей йортына сәяхәт”	25.04	
61.	Нәсел агачы. Г.Гыйльман “Нәсел агачы”. В.Хәйруллина “Хозурлык һәм горурлык”	27.04	
62.	Алар Ватан өчен көрәште. Ф.Кәрим “Ант”, “Ватаным өчен”	2.05	
63.	Рәхмәт сезгә, ветераннар! М.Җәлил “Кичер, илем!”. Х.Халиков “Рәхмәт сезгә, ветераннар”	4.05	
64.	Сугыш чоры балалары. В.Нуруллин “Бүреләр, үгез һәм без”. “Музей йортына сәяхәт”	11.05	
65.	Канатлар кая илтә? Г.Ахунов “Канатлар кая илтә?” Мәкальләр. “Музей йортына сәяхәт”	16.05	
66.	Матурлыкка бай ул безнең заман. И.Юзеев “Матурлыкны гына алып кит”	18.05	
67.	Мин яратам сине, Татарстан! Г.Бәширов “Безнең Татарстан”. Р.Харис “Игенче җыры”	23.05	
68.	Казан – спорт каласы. Йомгаклау дәресе. Йолдыз “Спортчы Шүрәле”. Г.Гыйльман “Универсиада” Йомгаклау дәресе.	25.05	

Укыту-методик әсбаплар белән тәэмин итү исемлеге. Әдәбият исемлеге.

Әдәбият

1. Г. М. Сафиуллина, Ф. Ф. Хәсәнова, Ә. Г. Мөхәммәтҗанова. Әдәби уку: 3 нче сыйныф: Дәреслек. 3 кисәктә. 1 кисәк. — Казан: «Мәгариф — Вакыт* нәшрияты, 2013.
2. . Г. М. Сафиуллина, Ф. Ф. Хәсәнова, Ә. Г. Мөхәммәтҗанова. Әдәби уку: 3 нче сыйныф: Дәреслек. 3 кисәктә. 2 кисәк. — Казан: «Мәгариф — Вакыт» нәшрияты, 2013.
3. Г. М. Сафиуллина, Ф. Ф. Хәсәнова, Ә. Г. Мөхәммәтҗанова. Әдәби уку: 3 нче сыйныф: Дәреслек. 3 кисәктә. 3 кисәк. — Казан: «Мәгариф — Вакыт» нәшрияты, 20Т5Г
4. Г. М. Сафиуллина, Ф. Ф. Хәсәнова, Ә. Г. Мөхәммәтҗанова. Әдәби уку: 3 нче сыйныф: Методик кулланма. — Казан:

Мәгълүмати-электрон ресурслар

татар электрон библиотекасы http://kitap.net.ru/;

татар телендә интернет белем үзәге http://belem.ru//;

балалар өчен сайт http://balarf.ru/.